

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Східноєвропейський національний університет імені Лесі Українки
Кафедра загальної і соціальної психології та соціології

ЗАТВЕРДЖУЮ

Проректор з навчальної роботи та
рекрутації

доц. Громик Ю.В.

Протокол № від 19.02. 2020 р.

ПРОГРАМА

вибіркової навчальної дисципліни

ПСИХОЛОГІЯ СУЧАСНИХ ПОЛІТИЧНИХ ТЕХНОЛОГІЙ

підготовки бакалавра

спеціальності 053 «Психологія»

освітньо-професійної програми «Психологія»

Луцьк – 2020

Програма навчальної дисципліни «Психологія сучасних політичних технологій» підготовки бакалавра, галузі знань 05 «Соціальні та поведінкові науки», спеціальності 053 «Психологія», за освітньо-професійною програмою «Психологія»

Розробник: Федотова Т.В., доцент, кандидат психологічних наук, доцент кафедри загальної і соціальної психології та соціології

Рецензент: Кульчицька А.В., доцент, кандидат психологічних наук, доцент кафедри педагогічної та вікової психології

Програма навчальної дисципліни затверджена на засіданні кафедри загальної і соціальної психології та соціології

протокол № 8 від 22 січня 2020 р.

Завідувач кафедри: (Лазорко О.В.)

Програма навчальної дисципліни схвалена науково-методичною комісією факультету психології та соціології

протокол №5 від 5 лютого 2020 р.

Голова науково-методичної комісії факультету (Іванашко О.Є.)

Програма навчальної дисципліни схвалена науково-методичною радою Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки

© Федотова Т.В., 2020 р.

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Програма дисципліни «Психологія сучасних політичних технологій» для студентів денної форми підготовки бакалавра, галузі знань 05 «Соціальні та поведінкові науки», спеціальності 053 «Психологія», за освітньо-професійною програмою «Психологія» подана у таблиці 1.

Таблиця 1

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, напрям підготовки, освітній ступінь	Характеристика навчальної дисципліни
Денна форма навчання	05 «Соціальні та поведінкові науки», 053 «Психологія», Психологія, Бакалавр	Вибіркова
Кількість годин/кредитів <u>120/4</u>		Рік навчання – <u>IV</u> рік
		Семестр – <u>VIII</u> -ий
		Лекції – <u>12</u> год.
		Практичні (семінарські) <u>12</u> год.
		Лабораторні – <u>12</u> год.
ІНДЗ: <u>немає</u>		Індивідуальні – <u>0</u> год.
	Самостійна робота – <u>76</u> год.	
	Консультації – <u>8</u> год.	
		Форма контролю: залік

Програма дисципліни «Психологія сучасних політичних технологій» для студентів заочної форми підготовки бакалавра, галузі знань 05 «Соціальні та поведінкові науки», спеціальності 053 «Психологія», за освітньо-професійною програмою «Психологія» подана у таблиці 2.

Таблиця 2

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, напрям підготовки, освітній ступінь	Характеристика навчальної дисципліни
Заочна форма навчання	05 «Соціальні та поведінкові науки», 053 «Психологія», Психологія, Бакалавр	Вибіркова
Кількість годин/кредитів <u>120/4</u>		Рік навчання – <u>V</u> рік
		Семестр – <u>X</u> -ий
		Лекції – <u>10</u> год.
		Практичні (семінарські) <u>10</u> год.
		Лабораторні – <u>10</u> год.
ІНДЗ: <u>немає</u>		Індивідуальні – <u>0</u> год.
	Самостійна робота – <u>76</u> год.	
	Консультації – <u>14</u> год.	
		Форма контролю: залік

2. АНОТАЦІЯ КУРСУ:

Предметом вивчення навчальної дисципліни в цілому є політика як особливий вид людської діяльності (що має свою структуру, суб'єкта та спонукальні сили), а також політичні технології, що застосовуються у політичній діяльності під час впливу на: окремих індивідів, малі та великі соціальні групи.

Міждисциплінарні зв'язки: політологія, правознавство, соціологія, демографія, загальна психологія, соціальна психологія, етнопсихологія.

Програма навчальної дисципліни складається з таких **змістових модулів:**

1. Політична психологія як наука.
2. Комунікаційні технології в політиці.

Мета та завдання навчальної дисципліни:

Метою викладання навчальної дисципліни «Психологія сучасних політичних технологій» є формування та розвиток у студентів системного психологічного мислення та комплексу спеціальних знань у галузі політичної психології: загального уявлення про предмет політичної психології, методи інформаційного впливу; взаємовпливу політичних та психологічних процесів, співвідношення свідомого і неусвідомлюваного в політичній поведінці соціальних груп та особистості; закономірності сприймання політичної влади та формування іміджу політичного лідера.

Основними завданнями вивчення дисципліни «Політична психологія» є теоретична та практична підготовка студентів із таких питань:

- системи уявлень щодо специфіки політичної психології як науки (методології та феноменів політичної психології, її основних проблем);
- психологічного аналізу інформаційних впливів під час виборчих кампаній;
- сутності та особливостей методів політико-психологічного дослідження;
- становлення та стану прикладної політичної психології в Україні, методів та прийомів втручання в політику, ролі психолога в політиці.

3. КОМПЕТЕНТНОСТІ:

Основним результатом навчання є знання та розуміння студентами предметної області політичної психології, здатність вирішувати складні завдання і проблеми у процесі навчання та професійної діяльності.

Загальні компетентності:

- ✓ знання та розуміння предметної області та особливостей діяльності політичного психолога (ЗК2);
- ✓ навички застосування інформаційних та комунікативних технологій в політичному житті суспільства (ЗК3);

✓ здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні (ЗК10).

Спеціальні компетентності:

✓ здатність оперувати понятійно-категоріального апарату політичної психології (СК1);

✓ здатність самостійно збирати та критично опрацьовувати, аналізувати та узагальнювати психологічну інформацію з різних джерел (СК4);

✓ здатність самостійно планувати, організувати та здійснювати психологічне дослідження (СК6);

✓ здатність аналізувати та систематизувати одержані результати, формулювати аргументовані висновки та рекомендації (СК7).

4. ІНФОРМАЦІЙНИЙ ОБСЯГ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Інформаційний обсяг навчальної дисципліни «Психологія сучасних політичних технологій» для студентів денної форми підготовки бакалавра, галузі знань 05 «Соціальні та поведінкові науки», спеціальності 053 «Психологія», за освітньо-професійною програмою «Психологія» подана у таблиці 3.

Таблиця 3

Назви змістових модулів і тем	Усього	Лек.	Практ	Лаб.	Сам. роб.	Конс.
Змістовий модуль 1. Політична психологія як наука						
Тема 1. Методологія політичної психології		2	-	-	-	-
Тема 2. Основні поняття та феномени політичної психології			2			1
Тема 3. Психологія політичних організацій, рухів та партій		-	2	-	10	1
Тема 4. Участь особистості та груп в політиці		2	-	2	20	1
Разом за змістовим модулем 1	43	4	4	2	30	3
Змістовий модуль 2. Комунікаційні технології в політиці						
Тема 5. Поняття ідеології, політична пропаганда, PR, перфоманс		2	-	-	-	-
Тема 6. Метод фокус-груп: організація, проведення та аналіз даних		-	2	4	10	1
Тема 7. Особливості інформаційного впливу: через телебачення, друковані		2	2	-	10	1

ЗМІ, візуальну зовнішню рекламу						
Тема 8. Інтернет простір політичних комунікацій		2	-	-	6	1
Тема 9. НЛП у політичних комунікаціях		2	2	2	10	1
Тема 10. Політичний імідж: проблема формування та підтримки		-	2	4	10	1
Разом за змістовим модулем 2	77	8	8	10	46	5
Усього годин	120	12	12	12	76	8

Інформаційний обсяг навчальної дисципліни дисципліни «Психологія сучасних політичних технологій» для студентів заочної форми підготовки бакалавра, галузі знань 05 «Соціальні та поведінкові науки», спеціальності 053 «Психологія», за освітньо-професійною програмою «Психологія» подана у таблиці 4.

Таблиця 4

Назви змістових модулів і тем	Усього	Лек.	Практ	Лаб.	Сам. роб.	Конс.
Змістовий модуль 1. Політична психологія як наука						
Тема 1. Методологія політичної психології		2	-	-	-	1
Тема 2. Основні поняття та феномени політичної психології			2		-	1
Тема 3. Психологія політичних організацій, рухів та партій		-	2	-	10	1
Тема 4. Участь особистості та груп в політиці		2	-	2	20	1
Разом за змістовим модулем 1	44	4	4	2	30	4
Змістовий модуль 2. Комунікаційні технології в політиці						
Тема 5. Поняття ідеології, політична пропаганда, PR, перфоманс		2	-	-	-	1
Тема 6. Метод фокус-груп: організація, проведення та аналіз даних		-	2	4	10	2
Тема 7. Особливості інформаційного впливу: через телебачення, друковані ЗМІ, візуальну зовнішню рекламу		-	2	-	10	2
Тема 8. Інтернет простір політичних комунікацій		2	-	-	6	2
Тема 9. НЛП у політичних комунікаціях		2	-	2	10	2
Тема 10. Політичний імідж: проблема формування та підтримки		-	2	2	10	1

Разом за змістовим модулем 2	76	6	6	8	46	10
Усього годин	120	10	10	10	76	14

5. ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОГО ОПРАЦЮВАННЯ

Таблиця 5

№ з/п	Тема	Кількість годин
	Тема 3. Психологія політичних організацій, рухів та партій 1. Психологія організацій. 2. Психологія політичних рухів та партій.	10
	Тема 4. Участь особистості та груп в політиці 1. Політична соціалізація особистості. 2. Сім'я і школа як основні агенти політичної соціалізації. 3. Формування в процесі соціалізації уявлень про владу на основі влади батьків і вчителів. 4. Політичне мислення дітей і підлітків. Дослідження Ж. Піаже і Н. Колберга. Вплив ідеологічних штампів на політичне мислення дитини. 5. Політична участь та позиція громадянина. 6. Група як суб'єкт політики. 7. Особливості малих груп в політиці. Формування малих груп в політиці. 8. Психологія політичних еліт. 9. Національно-етнічні групи в політиці. 10. Соціальні класи в політиці	20
	Тема 6. Метод фокус-груп: організація, проведення та аналіз даних 1. Поняття фокус-групи 2. Функції та переваги фокусних груп. 3. Планування та організація проведення досліджень. Місце проведення дослідження. 4. Реалізація дослідження та аналізу у фокусних групах	10
	Тема 7. Особливості інформаційного впливу: через телебачення, друковані ЗМІ, візуальну зовнішню рекламу 1. Поняття інформаційного впливу. 2. Методика «від двері до двері». 3. Інформаційний вплив на телебаченні. 4. Психологічні можливості інформаційного впливу у друкованих ЗМІ. 5. Психологія сприймання про створенні візуальної зовнішньої реклами.	10
	Тема 8. Інтернет простір політичних комунікацій 1. Специфіка політичних інтернет-комунікацій. 2. Інтернет-аудиторія передвиборчих комунікацій. 3. Особливості української інтернет-аудиторії. 4. Сугестивна лінгвістика в інтернет-комунікаціях	6
	Тема 9. НЛП у політичних комунікаціях	10

	1. Сутність НЛП. 2. Збирання інформації. Характеристика репрезентативних систем. 3. Калібрування, підлаштування, приєднання та ведення. 4. Прийоми НЛП. 5. Медіавірури, комп'ютерні ігри та блоги.	
	Тема 10. Політичний імідж: проблема формування та підтримки 1. Поняття політичного іміджу. Види політичного іміджу. 2. Складові політичного іміджу. 3. Зовнішні компоненти іміджу політика 4. Специфіка створення політичного іміджу на TV. 5. Політичний імідж сучасних українських політиків. 6. Чорний піар та чорна риторика	10
	Разом	76

6. РОЗПОДІЛ БАЛІВ ТА КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

Дисципліна складається з двох змістових модулів та її вивчення не передбачає виконання ІНДЗ (табл. 1-2). Підсумкова оцінка за 100-бальною шкалою складається із сумарної кількості балів за:

1. поточне оцінювання з відповідних тем (максимум 40 балів);
2. модульні контрольні роботи (максимум 60 балів).

Таблиця 6

Таблиця оцінювання для студентів денної форми підготовки бакалавра

Поточний контроль (max=40 балів)									Модульний контроль (max=60 балів)		Загальна кількість балів
Модуль 1									Модуль 2		
Змістовий модуль 1			Змістовий модуль 2						МКР 1	МКР 2	
T2	T3	L4	T6	T7	T9	T10	L6	L9-10			
5	5	2	5	5	5	5	4	4	30	30	100 балів

Таблиця 7

Таблиця оцінювання для студентів заочної форми підготовки бакалавра

Поточний контроль (max=40 балів)									Модульний контроль (max=60 балів)		Загальна кількість балів
Модуль 1									Модуль 2		
Змістовий модуль 1			Змістовий модуль 2						МКР 1	МКР 2	
T2	T3	L4	T6	T7	T10	L6	L9-10				
5	5	2	5	5	10	4	4		30	30	100 балів

Шкала оцінювання

Таблиця 8

Оцінка в балах за всі види навчальної діяльності	Оцінка	
	для екзамену	для заліку
90 – 100	Відмінно	Зараховано
82 – 89	Дуже добре	
75 - 81	Добре	
67 -74	Задовільно	
60 - 66	Достатньо	
1 – 59	Незадовільно	Незараховано (з можливістю повторного складання)

7.РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

1. Авертман Э. Социальное влияние в малых группах / Э. Авертман // Перспективы социальной психологии. – М. : [б. и.], 2001. – С. 504–547.
2. Аронсон Э. Общественное животное. Введение в социальную психологию / Э. Аронсон. – М. : Аспект Пресс, 2007. – 517 с.
3. Аронсон Э. Социальная психология. Психологические законы поведения человека в социуме / Э. Аронсон. – М. : Прайм-Еврознак, 2002. – 558 с.
4. Белановский С.А. Метод фокус-групп / С.А.Беланоский. – М. : Магістр, 1996. – 272 с.
5. Васютинський В.О. Масова політична свідомість українського суспільства як об'єкт політико-психологічного вивчення / В.О.Васютинський // Наукові студії з політичної психології. Матеріали звітної наук. сесії. – К., 1995. – С. 9-22.
6. Головатий М.Ф. Політична психологія : навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. / М. Ф. Головатий; Міжрегіон. акад. упр. персоналом. – Київ: МАУП, 2001. – 135 с.
7. Гришина Н. В. Психология конфликта / Н. В. Гришина. – СПб. : Питер, 2005. – 464 с.
8. Дилигенский Г.Г. Социально-политическая психология [Учеб.пособие для высш.учеб.заведений] / Г.Г. Дилигенский. – М. : Новая школа, 1996. – 351 с.
9. Зимбардо Ф. Социальное влияние / Ф. Зимбардо, М. Ляйппе. – Спб. : Питер, 2000. – 448 с.

10. Корольчук М. С., Осьодло В. І. Психодіагностика : [навч. посіб. для студентів вищих навч. закл.] / М. С. Корольчук, В. І. Осьодло; [за ред. М. С. Корольчука]. – К. : Ельфе, Ніка-Центр, 2007. – 400 с.
11. Кульчицька А.В. Акцентуації характеру як межа між нормою і патологією/Н. Гаврилюк, А. Кульчицька //Психогенеза особистості: норма і девіація: зб. наук. статей/гол. Ред.. Я. Гошовський. – Луцьк: Вежа-Друк, 2018. – С.195-200
12. Кульчицька А.В. Психологія агресії, насильства і травми. Методичні рекомендації до самостійної роботи студентів напряму підготовки «Психологія» освітньої програми «Психологія» ОКР «магістр» / А.В. Кульчицька; Східноєвропейський національний університет імені Лесі Українки, - Луцьк: Волиньполіграф, 2018.- 16 с.
13. Кульчицька А.В. Соціально-психологічні особливості інтерн'ювання особи, яка звернулася за правовою допомогою/ В.Єлов, А.Кульчицьк// Духовність. Цінності.Психологія. [Монографія] / гол.ред.Л. Лодзинська, І. Філіппова. – Луцьк: Волинь поліграф, 2018. – С.148-155.
14. Лактіонов О.М. Політична психологія: на шляху до нової парадигми//Вісник ХНУ. Серія “Психологія”. - №550 (частина 2). - 2002. - с. 164-166.
15. Московичи С. Век толп : Исторический трактат по психологии масс / С. Московичи; пер. с фр. Т. П. Емельяновой. – М. : Изд-во “Центр психологии и психотерапии”, 1996. – 478 с.
16. Назаретян А. П. Агрессивная толпа, массовая паника, слухи: [лекции по социальной и политической психологии] / А. П. Назаретян. – СПб : Питер, 2003. – 192 с.
17. Назаретян А. П. Психология стихийного массового поведения: [лекции]. – М. : ПЕР СЭ, 2008. – 160 с.
18. Ольшанский Д. Политическая психология / Д.В.Ольшанский. – СПб. : Питер, 2002 – 576 с.
19. Орбан-Лембрик Л. Е. Соціальна психологія : [підручник]. У 2-х кн. Кн. 2. Соціальна психологія груп. Прикладна соціальна психологія / Л. Е. Орбан-Лембрик. – К. : Либідь, 2006. – 560 с.
20. Политическая психология: Учебное пособие для вузов/под общей ред. А.А.Деркача, В.И.Жукова, Л.Г. Лаптева. - М.: Академический Проект, Екатеринбург: Деловая книга, 2001. - 858 с.
21. Політична психологія. Навчальний посібник/Ред. С.О.Матвеева . - Київ: ЦУЛ, 2003.-216 с.
22. Політична психологія: Конспект лекцій до навч. модуля/ Укл. М.М. Лагунової, М.І.Пірен, В.А.Ребкало. - К., 2002. - 61с.
23. Слюсаревський М.М. Ілюзії і колізії: Нариси, ст., інтерв'ю та теми політ, та ентіч. психології/ Переднє слово чл.-кор. НАН України М.В. Поповича. - К.: Гнозис, 1998.-234с.
24. Социальная психология / сост. Р. И. Мокшанцев, А. В. Мокшанцева. – М. : Новосибирск : ИНФРА-М, 2001. – 408 с.

25. Сугестивні технології маніпулятивного впливу : навч посіб. / [В.М.Петрик, М.М.Присяжнюк, Л.Ф.Компанцева, Є.Д.Скулиш, О.Д.Бойко, В.В.Остроухов]; за заг.ред Є.Д.Скулиша. – 2-ге вид. – К. : ЗТА «ВПОЛ», 2011. – 248 с.
26. Федотова Т.В. Теоретичний аналіз проблеми макіавеллізму в психології / Федотова Тетяна, Васькевич Софія // Особистість і суспільство: методологія та практика сучасної психології : матеріали VI Міжнар. наук.-практ. інтернет-конф. (13 трав. 2019) / за заг. ред. Я.О.Гошовського, О.В.Лазорко, А. В. Кульчицької, Т.В.Федотової. – Луцьк : ПП Іванюк В. П., 2019. – С. 9-11.
27. Федотова Т.В. Психологічні особливості вияву макіавеллізму в студентській молоді / Федотова Тетяна, Васькевич Софія // Виклики та парадокси соціальної взаємодії в постмодерному світі : матеріали I Міжнар. наук.-практ.конф. (11-12 квітня 2019 р.) / за заг. ред. О.В.Лазорко, В.А.Ущіної. – Луцьк : Волиньполіграф, 2019. – С. 160-164.
28. Федотова Т.В. Психологічні особливості старшокласників із макіавеллістичними тенденціями / Федотова Т.В. // Психологічні перспективи. Випуск 29. – Луцьк : СНУ імені Лесі Українки, 2017. – С. 221 – 234.
29. Чалдини Р. Психология влияния / Р. Чалдини. – СПб. : Питер Ком, 1999. – 272 с.
30. Экман П. Психология лжи / П. Экман. – СПб. : Питер, 1999. – 272 с.

Інформаційні ресурси

1. Режим доступу: <http://www.koob.ru> – бібліотека психологічної літератури;
2. Режим доступу: <http://www.myword.ru> – бібліотека психологічної літератури (понад 2500 книг з психології);
3. Режим доступу: <http://www.psylib.ukrweb.net/books/psiteol/index.htm> – «Психологічні теорії і концепції особистості» – словарь - довідник;
4. Режим доступу: <http://www.psi.webzone.ru/> – Психологічний словник;
5. Режим доступу: <http://www.rasvitie.com.ru> (збір психологічних тестів);
6. Режим доступу: <http://www.flogiston.ru> – довідник та першоджерела класиків психології;
7. Режим доступу: <http://www.phsylib.ru> – (електронна бібліотека психологічної літератури);
8. Режим доступу: <http://shulenina.narod.ru> - (довідник та навчальні посібники з політичної психології);

- 9.Режим доступу: http://www.sitnikov.com/market/literature/political_analisy/political_psychology/ (статті з політичної психології);
10. Режим доступу: <http://ispp.org.ua/biblioteka.htm> - сайт Інституту соціальної та політичної психології 9 Національної академії педагогічних наук України (власна електронна бібліотека).